

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ

2.1 ಪೀಠಿಕೆ

ಪ್ರತಿ ಎರಡು ಮೈಲಿಗೆ ನೀರು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗೆ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ (ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಒಂದು ನಾಣ್ಣಡಿ)

Swabians split their words up

ಸ್ವಾಬಿಯನ್ನರು ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಾರೆ

The Franks run them together

ಫ್ರಾಂಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ

The Bavarians tear them into pieces

ಬವೇರಿಯನ್ನರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹರಿದು ತುಂಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ

The Thuringians open them out

ತುರಿಂಜಿಯನ್ನರು ಅವುಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ.

(ಬಾರ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಸ್ಪೀವನ್ಸ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ 1990:57-58 ಹ್ಯೂಗೋ ವೋನ್ ಟ್ರಿಂಬರ್ಗನ್ 'ಡೆರ್ ರೆನ್ನರ್' (1300) ನ ಆಯ್ದ ಭಾಗ)

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಒಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮಾತಿನ ರೂಪ ಏಕರೂಪದ್ದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಯಾವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, ಯಾವ ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ: ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ. ಅಧ್ಯಾಯ 2 ರಿಂದ 4ರ ವರೆಗಿನ ಭಾಗಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೊನೆಯದಾದ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿಲ್ಲ. 'ಸ್ಮರಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನುಭವ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೈಲಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತದೆ' (ಕ್ರಿಸ್ಟಲ್ 1995:3). ಆದರೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಾತಿನ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು 'ವ್ಯಕ್ತಿಭಾಷೆ' (idiolect) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಚರ್ಚಿಸುವ ಮುನ್ನ 'ಉಪಭಾಷೆ' ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಾಯ 1 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

- ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನತೆಯು ಭಾಷಾವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಯಾಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಆಯಾಮದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚ'ದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡವಾದ ಮಾತನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚುವ ಕ್ರಮವಿದೆಯಲ್ಲ ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವಾಗ ಅವೆರಡರ (ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಷೆ) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು 'ವೈವಿಧ್ಯತೆ' (variety) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

- ಅದರ ವೈರುಧ್ಯವು ರುಜುವಾತು ಆಗದ ಹೊರತು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಭಾಷೆಗಳೂ ಸರಿಸಮಾನ ಎಂದು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮಾತಿನ ವೈಖರಿಯೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ಸಂವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದುದು.

- ಎಲ್ಲಾ ಉಪಭಾಷೆಗಳೂ ಸರಿಸಮಾನವಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಔಪಚಾರಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಶಬ್ದಭಂಡಾರದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಾಗ ಒಂದು ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಭಾಷಾ ರೂಪವು (standard variety) ಇತರ ರೂಪಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದು.

- ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣಿತ ರೂಪವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಾಜೋ-ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹೊರತು, ಇತರ ಭಾಷಾ ರೂಪಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ ಅಲ್ಲ.

- ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಒಂದೊಂದು ಉಪಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಒಂದು ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ (ಪ್ರಬಲವಾದ) ಭಾಷಿಕರು ಆ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಆ ಭಾಷಿಕರ ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಉಪಭಾಷೆ ಎಂದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲದವರು ವಿಂಗಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ಒಂದು ಉಪಭಾಷೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

- ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣಿತ ರೂಪವನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಉಪಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ಎರಡು ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು

ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವಾಗ ಸಣ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬಲ್ಲವು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಮೂಹವು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವಂತಹ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಸಣ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂಬಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಚಿನುವಾ ಅಚಿಬೆ ಅವರ 'ಥಿಂಗ್ಸ್ ಫಾಲ್ ಅಪಾರ್ಟ್' ಕಾದಂಬರಿಯ 102ನೇ ಪುಟದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

"ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದಾಗ ಬಿಳಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಅವರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ. ಅವನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ ಒಬ್ಬ ಐಬೋ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಉಪಭಾಷೆ ಇವರ ಭಾಷೆಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದುದಾಗಿತ್ತು, ಕೇಳಲು ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಕರ್ಣಕರೋರವಾಗಿತ್ತು. ಈತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು ಈತನ ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಎನ್ನುವ ಬದಲಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ 'ನನ್ನ ನಿತಂಬಗಳು' ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತ ಬಹಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಆ ಸಮುದಾಯದ ಜನ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ವರ್ಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಂತೆ ತಾನೂ ಸಹ ತಮ್ಮಲೊಬ್ಬ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ "ನನ್ನ ನಿತಂಬಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದಾಗ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದವರು ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು".

ಈ ಎರಡನೆಯ ನಿದರ್ಶನ ಫ್ರಾಂಕ್ ಮ್ಯಾಕ್‌ಕೋರ್ಟ್ ಅವರ ಪುಸ್ತಕದ್ದು. ಇದು ಒಬ್ಬ ಐರಿಷ್ ವಲಸಿಗನ ಅಮೆರಿಕನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ.

"ನನ್ನ ಬಳಿ ಹಣ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಟಾರ್ಚ್ ಖರೀದಿಸಿ ಬೆಳಗಾಗುವವರೆಗೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಟಾರ್ಚ್ ಅನ್ನು ಫ್ಲಾಷ್ ಲೈಟ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಿಸ್ಕೆಟ್‌ನ್ನು ಕುಕೀ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಬನ್ ಅನ್ನು ರೋಲ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕರಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಪೇಸ್ಟರಿ ಎಂದೂ, ಕೊಚ್ಚಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಗ್ರೌಂಡ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಟೌಜರ್ ಬದಲಿಗೆ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ಎನ್ನಿಸುವಂತೆ ಈ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಕಾಲು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಕಾಲು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಉಸಿರಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಲಿಫ್ಟ್‌ಗೆ ಎಲಿವೇಟರ್ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ, ನಿಮಗೆ ಡಬ್ಲ್ಯೂಸಿ (WC) ಅಥವಾ ಲ್ಯಾವೇಟರಿ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ನೀವು ಬಾತ್‌ರೂಮ್ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಾತ್‌ನ ಅಂದರೆ ಸ್ನಾನದ ಚಿಹ್ನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು 'ಪಾಸ್ ಅವೇ' ಆಗುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲವೇ 'ಡಿಸೀಸ್ಡ್' ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸತ್ತ ಶರೀರವನ್ನು 'ರೀಮೇನ್ಸ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಸುಮ್ಮನೆ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ಕಳೆಬರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೇ. ಯಾರೂ ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕತೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮದಿರೆಯನ್ನೂ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ದಫನ್ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕ್ಯಾಸ್ಕೆಟ್ (ಪೆಟ್ಟಿಗೆ)ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅದನ್ನು ಕಾಫಿನ್ ಎನ್ನಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ದಫನ್ ಎನ್ನಲೂ ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಂದೂ ಗ್ರೇವ್‌ಯಾರ್ಡ್ (ಸ್ಮಶಾನ) ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಿಮಿಟ್ರಿ ಎಂಬ ಪದ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ".

2.2 ಒಂದು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಯೋಜನೆ:

ದಿ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಸರ್ ಜಾರ್ಜ್ ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತದ ಭಾಷೆಗಳ ಒಂದು ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ (1894ರ ನಂತರದ್ದು). ಉತ್ತರ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ವೆಕ್ಷನ್‌ಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಇವರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಭಾಗಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 224 ದಶಲಕ್ಷಗಳಷ್ಟಿದ್ದವು¹. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಭಾರತವು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಉಪಖಂಡವಾಗಿತ್ತು, ಇಂದಿನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಬಾಂಗ್ಲಾ ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (LSI) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತ್ತಾದರೂ (ಅದನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು) ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ (ಆಸ್ಟ್ರೋನೇಷಿಯನ್, ಸಿನೋ ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಮತ್ತು ಇಂಡೋ ಆರ್ಯನ್) ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯು ಭಾಷೆಯ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು:

- ಹಿಂದಿ ಅಥವಾ ಬಂಗಾಳಿಯಂತಹ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಡಿಗಲ್ ಸನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೈಬಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕಥೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವುದು;²
- ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆರಿಸಿದ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗ, ಗದ್ಯ ಅಥವಾ ಪದ್ಯ;
- 241 ಪದಗಳ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗುಚ್ಛಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದರ ಅನುವಾದ.

ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಾರರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು (ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಹಾಯಕರು) ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಹಂತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ನುಡಿಯನ್ನು ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಹಾಗೂ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಅವರು 179 ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ 554 ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. LSI ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳು ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಬ್ದಭಂಡಾರದಲ್ಲಿನ ಶಬ್ದಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ಅವರ ಕೆಲಸವು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ತಜ್ಞ ಪರಿಣತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದಾಚೆಗೆ ಎಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ

1

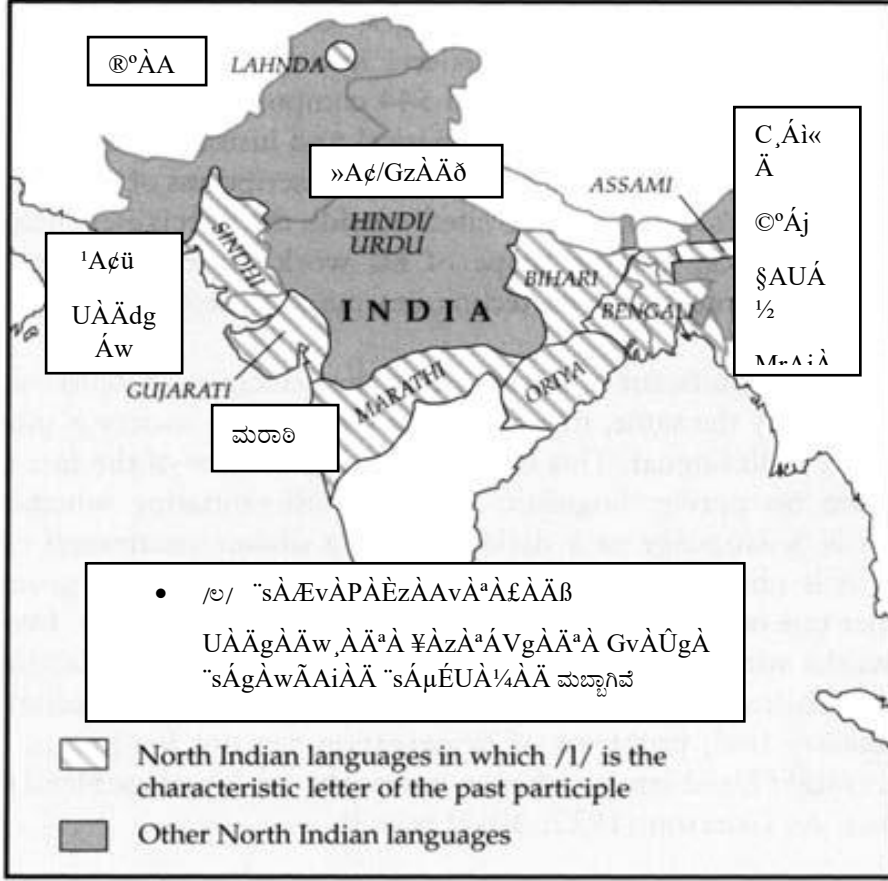
2

ಕೆಲಸದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಪಕ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾದ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಒಂದು ಸಮುದಾಯವು ಏಕಭಾಷಿಕವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಬಹುಭಾಷಿಕವಿರಲಿ, ಉಪಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ LSI ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಒಂದು ಭಾಷಾರೂಪವು 'ಭಾಷೆಯೇ ಅಥವಾ ಉಪಭಾಷೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಶುದ್ಧವಾದ 'ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನದ' ಮಾರ್ಗವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಉಪಭಾಷೆಯ ಅಖಂಡ ರೂಪವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಅಥವಾ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಧರಿಸಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಬಳಕೆ) ಭಾಷೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನೇತರವಾದ 'ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ'ವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿವೇಚಿಸಿದಾಗಲೂ ಸಹ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಉಪಭಾಷೆಯು ಮತ್ತೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವಂತೆ, ಒಂದು ಭಾಷೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಗ್ರಿಯರ್ಸ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

"(ಬಹುತೇಕ) ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತವೆ, ಇಂತಹದ್ದೆ ಎನ್ನುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ, ಹಾಗೂ ಖಚಿತವಾದ ಗಡಿರೇಖೆಗಳಿಂದ ಅವು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಗಡಿರೇಖೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ನಕ್ಷೆಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುವಾಗ, ಇವೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿದ್ದು, ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು... (1927:30-1). ಅಸ್ಸಾಮಿ ಭಾಷೆಯು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಭಾಷಿಕನ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕುವಂತಹುದಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಿಬ್ರೂಘರ್‌ನಿಂದ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ದಾರ್ಡಿಸ್ಟಾನ್‌ವರೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ಮೈಲಿ ದೂರದವರೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ತಾನು ಭಾರತದ ಎಂಟು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾತೃಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು -ಅಸ್ಸಾಮೀ, ಬಂಗಾಳೀ, ಒಡಿಯಾ, ಮರಾಠಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಸಿಂಧಿ ಲಂದಾ, ಕೋಹಿಸ್ತಾನಿ- ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾದು ಬಂದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುತಿಸದೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ... (1927:141)"

ಉಪಭಾಷೆಗಳಂತೆಯೇ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರಮುಖ ಧ್ವನಿಸಂಬಂಧಿ (phonetics) ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭೂತಕೃದಂತದಲ್ಲಿ (past participle) ಒಂದು /ಲ/ (l) ಇರುವ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಿಯರ್ಸ್ ಅವರ ಉತ್ತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು 2.1 ನಕ್ಷೆಯು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ 'ಹೊಡೆದ' ಎಂಬ ಪದವು ನಕ್ಷೆ 2.1ಯ ಮಜ್ಜೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ: ಅಸ್ಸಾಮೀ ಮಾರ್-ಇಲ್, ಬಂಗಾಳಿ ಮಾರ್-ಇಲ್, ಬಿಹಾರಿ ಮಾರ್-ಅಲ್, ಒಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಮಾರ್-ಇಲ್, ಗುಜರಾತಿ ಮಾರ್-ಎಲ್, ಸಿಂಧಿ ಮಾರ್-ಯಲ್. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಈ ಹೊರಾಂಗಣ ವರ್ತುಲಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರ್-ಅ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಕ್ಷೆ 2.1 /ಲ/ ಭೂತಕೃದಂತವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದವಾಗಿರುವ ಉತ್ತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು (ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ 1927:140 ಆಧಾರಿತ)

ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ರವರು ಧ್ವನಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತೀಲೇಖನ (phonetic transcription) ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಗ್ರಿಯರ್ಸನ್ ಅವರು ಉಪಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ನಿರ್ಧಾರ, ಲೇಬಲ್ ಕೊಡುವುದು ಹಾಗೂ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದ್ವತ್‌ಲೋಕವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಈಗಲೂ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾವು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತಳಹದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬಹುದಾದ ಒಂದು ಕಾಣಿಕೆಯೇ ಸರಿ.